

2010 JAAR VAN DE BIODIVERSITEIT: WORDT BIODIVERSITEIT SEXY, BLIJKT HET GREEN WASHING OF WORDEN ECHT BAKENS VERZET? 10.10.2010 om 10u in TIENEN MAKEN WE EEN TUSSENBALANS.

31 juli 2010: we zijn halfweg het Internationaal jaar van de biodiversiteit. Langs alle kanten wordt het belang van de biodiversiteit benadrukt voor de instandhouding van de planeet. De **top van de G8** gaf op zijn vergadering van 25-26 juni in Muskoska, Canada een verklaring uit waarin gesteld wordt dat: *'biodiversiteit cruciaal is voor menselijk welzijn, duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding, en dat het huidige biodiversiteitsverlies deze doelen in gevaar brengt'*. Alles wordt in gereedheid gebracht voor de **Internationale conferentie van Nayoga/Japan** in oktober. In het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie is het de Vlaamse minister voor Leefmilieu Joke Schauvliege die de Europese delegatie op deze conferentie trekt. Terwijl biodiversiteit tot voor kort een onmogelijk woord leek waar geen campagne aan vast te knopen viel, gaat er nu geen dag voorbij of het komt in de media. De provincie Vlaams-Brabant is erin geslaagd om met de **campagne rond de koestersoorten** onze gemeenten te bereiken. Het was aandoenlijk hoe onze burgervaders en -moeders zich verdrongen om bij de voorstelling mee op de foto te staan en hun gemeentelijk pakket rond de koestersoorten in ontvangst te nemen.

Op 27 juli 2010 keurde de Vlaamse regering de **Gewestelijke Instandhoudingsdoelstellingen** goed voor de Europese Natura 2000-gebieden en -soorten in Vlaanderen. Hierin worden concrete taakstellingen geformuleerd m.b.t. de uitbreiding van de droge en natte heiden, soortenrijke schrale graslanden, moerassige ruigten, broekbossen en andere Europese habitats. Ook voor de Europese habitatsoorten zoals de roerdomp worden taakstellingen geformuleerd. Concrete maatregelen moeten de populatie roerdomp op 75 broedparen in Vlaanderen brengen. Er zal dus meer dan één Vinne moeten bijkomen. Er is met andere woorden een perspectief voor de Getevallei tussen Tienen en Geetbets, en voor de Demerbroeken en Hagelandse vallei. Deze taakstellingen zullen bij de verschillende Europese habitatgebieden verder worden uitgewerkt.

De vaststelling van de Gewestelijke Instandhoudingsdoelstellingen is één zaak, intussen worden wel voor Europese habitatgebieden zoals grote delen van de **Vijvers in Averbode**, grootschalige ontwikkelings- en immobilienplannen uitgewerkt die niet te verzoenen zijn met de instandhouding, laat staan met de natuurontwikkeling. Je zou toch verwachten dat de overheden hun eigen beleid en dat van Europa respecteren. Paradoxaal genoeg is het weer Natuupunt en Natuupunt Oost-Brabant die in het verweer moeten komen, een bezwaar moeten indienen, terwijl de gedeputeerde Ruimtelijke Ordening van de provincie voor de projectontwikkelaar de rode loper uitrolt, ondanks alle mooie woorden over 'koestersoorten'. En je voelt met de ellebogen dat ook voor de Vlaamse Overheid Natuupunt weer de kastanjes uit het vuur moet halen, Europees habitatgebied of niet.

In dit nummer van Natuur en Landschap besteden we aandacht zowel aan de schitterende resultaten van de natuurontwikkeling in Averbode Bos en Heide, waar wél nieuwe kansen gegeven worden aan de Europese habitatsoorten, als aan onze bezwaren tegen de Golazoplannen voor het domein de Vijvers in Averbode, dat aansluit bij Averbode Bos en Heide. We hebben hier een ijzersterk dossier waar we ons zullen in vastbijten om het ten goede te keren. Biodiversiteitactie vereist niet alleen schoon weeraandacht maar ook volgehouden inzet als het er echt op aankomt en zelfs als je de beker liever aan je voorbij zou laten gaan.

Ondanks de taakstelling in de Gewestelijke Instandhoudingsdoelstellingen staat in het kader van de algemene budgettaire besparingen het budget voor natuur zwaar onder druk. Het budget voor aankoop van natuurgebieden is voor het derde jaar op rij verminderd met 5%. Reden genoeg om morgen, als er terug enige budgettaire ruimte is, op te komen voor een krachtig aankoopbudget om natuur duurzaam te kunnen veiligstellen, wat nog altijd de beste garantie voor het behoud van biodiversiteit en 'natuur voor iedereen'.

Succesvol broedgeval van blauwe kiekendief in Outgaarden. Dit is Stéphane, de jongste uit het nest. Foto Freek Verdoct

Natuurpunt Oost-Brabant lanceerde als bijdrage aan het Internationaal jaar de campagne GeefomNatuur met zowel een fondsenwerving als een werking rond vier biodiversiteitsthema's.

1. De verdere uitbouw van de **beheerde natuurgebieden** en dit in een waaier van complementaire kleine en grotere natuurgebieden. Behoren hier o.a. toe: heide, orchideeënhooilanden maar ook complexen ruigere natuur waar ruimte is voor verbossing, ruimte voor dynamiek van rivieren en waterlopen met meanderen moerasvorming en ruigten. Het is fantastisch vast te stellen hoe de Natuupuntafdelingen in Oost-Brabant zich omgevormd hebben tot GeefomNatuur-afdelingen. We hebben een belangrijke stap gezet en laten zien dat we de natuurgebieden niet loslaten, zeker niet nu de Vlaamse regering bespaart op het aankoopbudget. Fantastisch is ook dat vele mensen de campagne ondersteunen. We gaan hiermee door want zonder de restfinanciering staat het aankoopbeleid op de helling en dat betekent dat kansen voor natuur voor de toekomst verloren gaan. In het komend nummer van Natuur en Landschap zullen we de fondscampagne nogmaals in de kijker stellen.

Het doet ook goed om weer een heel seizoen dagelijks resultaten van beheer te zien: massale uitbreiding van de muggenorchis in het Silsombos, uitbreiding van bleek bosvogeltje, nieuwe vestiging van bokkenorchis en hondskruid in de Hoegaardse gebieden, massale uitbreiding van de weidebeekjuffer en vestiging van de bosbeekjuffer, succesvolle broedgevallen van bruine en van blauwe kiekendief, woudaapje in het Vinne en in andere beheerde gebieden, de geelgors die het in de 'Graan voor gorzen'-regio bijzonder goed doet, de bruine vuurvlieder, het bruin blauwtje en de vestiging van het kaasjeskruidkopje in onze reservaten als nieuwe soort voor Vlaanderen. Hetzelfde is het geval voor de knautiabij.

Inderdaad, vele van de koestersoorten worden vooral gekoesterd dank zij het beheer van Natuurpunt, met de inzet van velen. Precies op 31 juli beëindig ik

mijn zomerronde van vrijwillig natuurbeheer in het Zwartebos in Bierbeek, na 12 opeenvolgende zaterdagen telkens met een wisselende groep vrijwilligers beheerswerken uitgevoerd te hebben in de verschillende natuurgebieden in de streek. Elke keer 10 tot 27 vrijwilligers die concreet de handen uit de mouwen staken voor biodiversiteit en natuur voor iedereen. Deze mensen verdienen een pluim. Dat is koesteren in de praktijk.

2. Het tweede biodiversiteitsthema is de **kwaliteit van het landbouwgebied**.

Er is een andere aanpak van het Europees landbouwbeleid nodig, zowel omwille van de biodiversiteit als omwille van het duurzaam behoud van de ecosystemendiensten en van een goed land- en waterbeheer. Het kan niet dat het landbouwgebied verder een ecologische woestijn wordt, en de vlinders en de insecten enkel nog in de tuintjes te zien zijn. Het kan niet dat na elke forse regenbui die langer dan één kwartier duurt tonnen leem dorpen en huizen binnenspoelen zonder dat echte maatregelen van landbeheer genomen worden. Het is duidelijk dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid met het huidige subsidiesysteem gebaseerd op historische gronden zonder enige tegenprestatie of verbintenis op vlak van natuur en milieu moet omgevormd worden naar een systeem waarbij publiek geld bestemd wordt voor publieke diensten zoals biodiversiteit, ecosystemendiensten, tegengaan van erosie en goed land- en waterbeheer.

Op 7 juli stelde Birdlife Europe een studie voor: *Reality Check: Are Common Agricultural Policy subsidies paying for environmental quality?* Hierin wordt de relatie tussen de huidige subsidies en milieudoelen onderzocht. De conclusie is dat het huidige systeem in feite de boeren betaalt voor vernietiging van biodiversiteit en van hen geen enkele tegenprestatie vraagt. Birdlife pleit dan ook voor het koppelen van de betaling aan een contract met te halen doelen en verbintensissen, de inbouw van maatregelen voor biodiversiteit, landschap en land- en waterbeheer op 10% van het areaal, en beheersovereenkomsten enkel voor specifiek versterkend beleid. Tezelfdertijd stelde Birdlife een analyse voor van wie wat betaalt en welke landen nettobetalers zijn voor de inkomenssteun in Europa. België staat op de derde plaats als nettobetalers: amper 47% van de Belgische bijdrage voor de Europese inkomenssteun aan de landbouw komt terug naar de Belgische landbouw. In 2013 zal België in het huidige beleid een netto transfer doen van niet minder dan **€ 800 miljoen**. In 2013 is een bijstelling van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid voorzien. Het is duidelijk dat in voorbereiding hiervan een brede maatschappelijke discussie nodig is over de toekomstige rol van de landbouw en hoe die via de herziening van het Europees subsidiestelsel een bijdrage kan leveren aan biodiversiteit, een boeiend landschap, duurzame ecosystemendiensten en een leefbaar platteland. En de vraag stelt zich net als bij het dossier

Golazo: wie zal het doen als het niet aangezwengeld wordt vanuit de natuurbeweging. De vraag stellen is ze beantwoorden.

3. Het derde thema is het **soortenbeleid**.

Hier staan de gemeentelijke charters voor biodiversiteit en de provinciale campagne van de koestersoorten centraal. Belangrijk is dat de band gelegd wordt tussen soorten en leefgebieden. Als je vlinders wil, dan zul je ook een goed maaibeheer moeten voeren met ruimte voor wegbermen die ook in de zomer tot bloei komen. Dan zul je ruimte voor ruigtes, zelfs met netels en distels moeten behouden. De allergie voor distels is op vele plaatsen groot, terwijl de distelproblematiek totaal achterhaald is en de bestrijdingsplicht juridisch onderuit gehaald is door het Arbitragehof. Toch blijven sommige gemeenten totaal disproportioneel reageren. Een geval is me bekend van gemeentediensten die de bloemen van knooppkruid gingen kappen in de veronderstelling dat het distels waren. Een ander geval is nog stuitender: het hoofd van een technische dienst maant Natuurpunt aan, met kopie aan de politie, "dat in natuurgebied X, zich 'paarse tapijten' bevinden van de in bloem staande distels", terwijl het in de realiteit om bloeiende kattestaart ging. Niets is inconsequenter dan vlinders of geelgorzen willen en tezelfdertijd allergisch reageren op het 'onkruid' van de Graan voor gorzenakkertjes of op moerassen met kattestraat. Vlinders en geelgorzen vereisen ruigere stroken of bloeiende planten in het landschap, en overjarige graanstroken. Hier moet nog een belangrijke mentaliteitsomslag gemaakt worden. Een soort adopteren is een eerste stap, dit dan vertalen naar een wegberm- en landbeheer dat een leefgebied schept voor de soort, is nog een belangrijkere stap. Gelukkig konden we deze zomer vele wegbermen met late maaibeurten en bloeiende planten in juli vaststellen. We mogen het bermbeheer niet loslaten.

4. Het vierde thema is **natuur en natuurbeleving in de stedelijke en bebouwde omgeving**.

Stadsnatuur en stadsbossen: dat is waar we ons als Natuurpunt willen voor inzetten. Bij de afbakening van de stedelijke en kleinstedelijke gebieden moet daar werk van gemaakt worden. Samen met wijkcomités willen we opkomen voor het behoud en de versterking van natuur en landschapselementen bij

de stadsontwikkeling, zoals bij de actie Levend Leuven, die in dit nummer aan bod komt. Ook hier komen burgers in het geweer tegen een alliantie van projectontwikkelaars voor wie elke vierkante meter bouwgrond telt en die wat er nog rest aan stedelijke natuur willen volpoten met grootschalige panden. Alhoewel in de plannen hier een daar nog een streepje steriel groen voorzien is, gaat het in werkelijkheid louter om de immotransacties, in een verstrengeling van projectontwikkelaars, semi-overheden of instanties zoals de universiteit, de spoorwegen, domeinen van vroegere en nu verlaten kloostergemeenschappen en gemeentelijke en stedelijke overheden. In de conceptfase wordt vaak hoog opgelopen met stedelijke landschapelijkheid en verbetering van leefbaarheid, zelfs stedelijke biodiversiteit, maar bij de uitvoering wordt het project meestal herleid tot zijn essentie: de realisatie van een immoproject. Belangrijk is dat wijkcomités nu van onderuit tegengas geven en opkomen voor natuur, erfgoed en leefbaarheid van de buurten. Deze inzet zal het tij kunnen keren. Wij als Natuurpunt zullen een trouwe supporter zijn en doen zoals we doen in het landelijk gebied: afdelingen kansen geven, aanmoedigen en helpen. Maar het zijn de groepen zelf die het finaal zullen moeten waar maken. Ik zeg altijd: Natuurpunt dat zijn we samen. Iedereen met een hart voor de natuur, iedereen die zich hiervoor wil uitspreken en inzetten.

Tot slot: op 10.10.2010 om 10 u houden we in Tienen een tussentijdse evaluatie van onze campagne rond het Internationaal jaar van de biodiversiteit. Naast de presentatie van de fotowedstrijd 'GeefomNatuur' en de tussenbalans zullen we twee panels in de vorm van een praatcafé organiseren. Een eerste panel met gemeenten die wel mee de omslag maakten. Een tweede panel van afdelingen die met concrete projecten grenzen verlegden. We rekenen op een talrijke opkomst.

31 juli 2010

Hugo Abts,
voorzitter Natuurpunt Oost-Brabant

10.10.10. OM 10U IN TIENEN, 'T TOREKE Tussentijdse evaluatie campagne GeefomNatuur

- panel gemeenten
- panel afdelingen Natuurpunt Oost-Brabant
- prijsuitreiking fotowedstrijd GeefomNatuur

Afsluiting met een drankje